

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi apteekkimaksusta annetun lain 1 a ja 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi apteekkimaksusta annettua lakia. Apteekin liikevaihdon mukaan määräytyvän apteekkimaksun perusteita muutettaisiin ottamalla huomioon apteekkien liikevaihdon muutos. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi aiemmin voimaan tulleesta lääkelain muutoksesta johtuva tekninen täsmennys koskien apteekin palvelupisteen ja apteekin verkkopalvelun liikevaihdosta tehtäviä vähennyksiä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2012 alusta, ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran apteekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliikkeen vuoden 2011 liikevaihdon perusteella.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Apteekkimaksusta annetun lain (148/1946) mukaan apteekkien tulee suorittaa valtiolle vuosittainen apteekkimaksu, jonka suuruus määräytyy apteekin liikevaihdon perusteella. Apteekkimaksun suuruus määräytyy lain 2 §:n 1 momentissa olevan taulukon mukaisesti siten, että apteekkimaksun osuus liikevaihdosta nousee liikevaihdon kasvaessa. Pienimmät apteekit eivät maksa lainkaan apteekkimaksua, ja suurimmilla apteekteilla maksu on 11 prosenttia liikevaihdosta. Pykälän mukaan apteekkimaksua ei tarvitse suorittaa silloin kun vuotuinen liikevaihto on alle 850 140 euroa. Vuosina 2010 ja 2009 oli 19 apteekkia, jotka eivät liikevaihdon pienuuden vuoksi maksaneet apteekkimaksua. Vuonna 2008 vastaava luku oli 15. Korkeimmillaan apteekkimaksu on apteekin liikevaihdon ylit-

täessä 6 091 568 euroa, jolloin apteekkimaksu on 514 240 euroa lisättynä 11 prosentilla rajan ylittävästä liikevaihdosta.

Apteekkiliikkeen liikevaihdosta voidaan tehdä tiettyjä vähennyksiä ennen apteekkimaksun perusteena olevan liikevaihdon määrittämistä. Apteekkimaksun osuus apteekkien kokonaisliikevaihdosta on ollut lain 1 a §:n mukaisten vähennysten jälkeen vajaat 7 prosenttia. Lain 1 a §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta apteekin palvelupisteestä ja apteekin verkkopalvelusta. Näiden liikevaihto on osa apteekkiliikkeen liikevaihtoa, josta voidaan tehdä säännöksessä tarkoitettut vähennykset. Muutos on tekninen täsmennys, joka johtuu helmikuun alussa 2011 voimaan tulleesta lääkelain muutoksesta (1112/2010). Ehdotettu sääntely vastaa nykyistä käytäntöä.

Koska apteekkimaksun suuruus kasvaa progressiivisesti liikevaihdon kasvaessa, taulukon pitäminen nykyisellään merkitsisi, että apteekkimaksun osuus apteekkien liikevaihdosta kasvaisi yhteensä arviolta 1,5 miljoonaa euroa ja samalla myös pienimmät apteekit joutuisivat maksamaan apteekkimaksua.

Apteekkimaksun liikevaihtoryhmistä sekä liikevaihdon alarajojen kohdilla olevista apteekkimaksun määristä on säädetty apteekkimaksulaissa 30.6.1983 saakka. 1.7.1983 voimaan tulleen apteekkimaksulain muutoksen myötä valtioneuvosto on voinut tarkistaa apteekkimaksutaulukon vuosittain apteekkien kokonaisliikevaihdon prosentuaalista muutosta vastaavalla määrällä. Vuoden 2003 alusta lukien apteekkimaksun suuruudesta on jälleen säädetty apteekkimaksulaissa. Samalla apteekkimaksun määräytymiseen vaikuttavia perusteita muutettiin siten, että apteekkimaksu määräytyy kokonaisliikevaihdon sijasta pääasiassa väestölle tapahtuvan lääkkeiden myynnin liikevaihdon perusteella. Ennen muutosta apteekkimaksu oli keskimäärin 7,2 prosenttia kokonaisliikevaihdosta. Vuodesta 2003 alkaen apteekkimaksun perusteena olevan liikevaihdon ulkopuolelle rajattiin apteekkien välinen sopimusvalmistus, lääkemyynti sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksille ja muiden tuotteiden kuin lääkkeiden myynti. Muutoksen jälkeen vuosina 2003–2008 apteekkimaksun keskimääräinen suuruus on vaihdellut 6,7 prosentista 7,1 prosenttiin. Apteekkimaksutaulukkoa muutettiin viimeksi vuoden 2011 alusta voimaan tullessa lailla 1116/2010, jolloin otettiin huomioon apteekkien kokonaisliikevaihdon muutos vuodesta 2008 vuoteen 2009. Taulukkoa sovellettiin ensimmäisen kerran apteekkimaksuun, joka määrättiin vuoden 2010 liikevaihdon perusteella. Apteekkien liikevaihto pysyi lähes ennallaan vuonna 2009. Vuonna 2010 apteekkien kokonaisliikevaihto väheni yhdellä prosentilla johtuen muun muassa edellisellä vuonna voimaantulleeseen viitehintajärjestelmän aiheuttamasta lääkkeiden hintojen laskusta. Apteekkimaksun osuus apteekkien kokonaisliikevaihdosta sekä lain 1 a §:n mukaisten vähennysten jälkeen oli tällöin keskimäärin 6,3 prosenttia apteekkimaksun perusteena olevasta liikevaihdosta. Edellisenä

vuonna vastaavat osuudet olivat 6,0 ja 6,5 prosenttia.

Vuonna 2012 maksuun pantavaa apteekkimaksua varten lain 2 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että apteekkimaksun osuus apteekkimaksun perusteena olevasta liikevaihdosta olisi arviolta keskimäärin 6,9 prosenttia. Ero vuoteen 2010 johtuu muun muassa siitä, että Helsingin yliopiston ja Itä-suomen yliopiston apteekit ovat maksaneet apteekkimaksun valtiolle vuodesta 2011 alkaen sekä apteekkimaksutaulukon progressiivisesta luonteesta. Muutos tulisi tehdä pykälässä olevan taulukon liikevaihtoryhmiin ja liikevaihdon alarajojen kohdilla oleviin apteekkimaksun euromääriin. Vuonna 2010 apteekkien liikevaihto ei kasvanut. Vuonna 2011 apteekkien liikevaihdon arvioidaan kasvavan noin 2,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, koska asiakas- ja toimitettujen reseptimäärien arvioidaan kasvavan jonkin verran väestön ikääntyessä. Viitehintajärjestelmän liikevaihtoa vähentävä vaikutus on näkynyt apteekkien koko vuoden liikevaihdossa vuodesta 2010 lähtien. Apteekkimaksutaulukon tarkistus on laskettu voimassaolevasta taulukosta käyttäen kerrointa 1,025. Apteekkimaksua ei tarvitsisi suorittaa silloin, kun vuotuinen liikevaihto on alle 871 393 euroa. Korkeimmillaan apteekkimaksu olisi apteekin liikevaihdon ylittäessä 6 243 857 euroa, jolloin apteekkimaksu olisi 527 096 euroa lisättynä 11 prosentilla rajan ylittävstä liikevaihdosta.

2 Esityksen vaikutukset

Apteekkimaksutaulukon muuttaminen esitetyllä tavalla merkitsisi, että vuoden 2011 liikevaihdon perusteella määräytyvä apteekkimaksukertymä olisi noin 150 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2010 liikevaihdon perusteella oli noin 143 miljoonaa euroa. Arvio poikkeaa eduskunnalle annetusta vuoden 2012 talousarvioesityksestä, jossa kertymäksi oli arvioitu 160 miljoonaa euroa. Ero johtuu arvion tarkentumisesta vuoden 2010 liikevaihtotietojen varmistuttua. Ennen vuotta 2011 vuosittainen apteekkimaksukertymä on ollut noin 120 miljoonaa euroa. Muutos johtuu vuoden 2011 alusta voimaan tulleesta muutoksesta (lait 1116/2010 ja 1117/2010),

jonka perusteella myös yliopistojen apteekit maksavat apteekkimaksun valtiolle. Valtio korvaa Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoille vuosittain määrän, joka vastaa yliopistojen apteekkiliikkeistä suoritettua apteekkimaksua. Taulukon muuttaminen esitetyllä tavalla merkitsisi sitä, että liikevaihdon pienuuden takia apteekkimaksusta vapautettujen apteekkien lukumäärän arvioidaan pysyvän noin 20 apteekissa ja keskimääräinen apteekkimaksu muilla apteekeilla tulisi olemaan alle 7 prosenttia apteekkien kokonaisliikevaihdosta.

3 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun pohjana on käytetty Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen valmistelemaa ehdotusta apteekkimaksutaulukoksi.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuonna 2012 apteekkimaksuun, joka määrätään apteekkien vuoden 2011 liikevaihdon perusteella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki**apteekkimaksusta annetun lain 1 a ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan apteekkimaksusta annetun lain (148/1946) 1 a §:n 1 momentti ja 2 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 a §:n 1 momentti laissa 701/2002 ja 2 § laissa 1116/2010, seuraavasti:

1 a §			
Apteekkimaksua määrättäessä apteekin, si- vuapteekin, lääkekaapin, apteekin palvelupis- teen sekä apteekin verkkopalvelun liikevaih- dosta vähennetään arvonlisävero.	1 596 749 – 2 033 572	52 229	9,00 %
	2 033 572 – 2 613 212	91 543	9,50 %
	2 613 212 – 3 194 464	146 609	10,00 %
	3 194 464 – 3 775 394	204 734	10,25 %
	3 775 394 – 4 792 503	264 279	10,50 %
	4 792 503 – 6 243 857	371 076	10,75 %
	6 243 857 –	527 096	11,00 %

2 §
 Apteekkimaksu määrätään liikevaihtoryh-
 mittäin seuraavasti:

Apteekin liikevaihto €	Apteekkimaksu liikevaihdon alarajan kohdal- la €	Maksuprosentti alarajan yli me- nevästä liike- vaihdosta
871 393 – 1 016 139	0	6,00 %
1 016 139 – 1 306 607	8 685	7,00 %
1 306 607 – 1 596 749	29 018	8,00 %

Apteekkimaksu määrätään täysin euroin.
 Apteekkimaksua, joka on kymmentä euroa
 pienempi, ei peritä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 2012.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran ap-
 teekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliik-
 keen vuoden 2011 liikevaihdon perusteella.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

apteekkimaksusta annetun lain 1 a ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan apteekkimaksusta annetun lain (148/1946) 1 a §:n 1 momentti ja 2 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 a §:n 1 momentti laissa 701/2002 ja 2 § laissa 1116/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 a §

Apteekkimaksua määrättäessä apteekin ja sen sivuapteekkien sekä lääkekaappien liikevaihdosta vähennetään arvonlisävero.

1 a §

Apteekkimaksua määrättäessä apteekin, *si-
vuapteekin, lääkekaapin, apteekin palvelupis-
teen sekä apteekin verkkopalvelun* liikevaihdosta vähennetään arvonlisävero.

2 §

Apteekkimaksu määrätään liikevaihtoryhmittäin seuraavasti:

2 §

Apteekkimaksu määrätään liikevaihtoryhmittäin seuraavasti:

Apteekin liikevaihto €	Apteekkimaksu liikevaihdon alarajan kohdal- la €	Maksuprosentti alarajan yli me- nevistä liike- vaihdosta	Apteekin liikevaihto €	Apteekkimaksu liikevaihdon alarajan koh- dalla €	Maksuprosentti alarajan yli me- nevistä liike- vaihdosta
850 140 – 991 356	0	6,00 %	871 393 – 1 016 139	0	6,00 %
991 356 – 1 274 739	8 473	7,00 %	1 016 139 – 1 306 607	8 685	7,00 %
1 274 739 – 1 557 804	28 310	8,00 %	1 306 607 – 1 596 749	29 018	8,00 %
1 557 804 – 1 983 973	50 955	9,0 %	1 596 749 – 2 033 572	52 229	9,00 %
1 983 973 – 2 549 475	89 310	9,50 %	2 033 572 – 2 613 212	91 543	9,50 %
2 549 475 – 3 116 550	143 033	10,00 %	2 613 212 – 3 194 464	146 609	10,00 %
3 116 550 – 3 683 311	199 740	10,25 %	3 194 464 – 3 775 394	204 734	10,25 %
3 683 311 – 4 675 613	257 833	10,50 %	3 775 394 – 4 792 503	264 279	10,50 %
4 675 613 – 6 091 568	362 025	10,75 %	4 792 503 – 6 243 857	371 076	10,75 %
6 091 568 –	514 240	11,00 %	6 243 857 –	527 096	11,00 %

Apteekkimaksu määrätään täysin euroin.
Apteekkimaksua, joka on kymmentä euroa
pienempi, ei peritä.

Apteekkimaksu määrätään täysin euroin.
Apteekkimaksua, joka on kymmentä euroa
pienempi, ei peritä.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2012.*

*Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran ap-
teekkimaksuun, joka määrätään apteekkiliik-
keen vuoden 2011 liikevaihdon perusteella.*